

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie **M. P.**

uniewinnionego od zarzutu popełnienia czynu z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 439 § 1 k.p.k.

w dniu 29 maja 2025 r.

kasacji pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 26 sierpnia 2024 r., sygn. akt IV Ka 791/24,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Wadowicach

z dnia 23 stycznia 2024 r., sygn. akt II K 804/22,

**I. na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k.
uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym;**

**II. zwraca oskarżycielowi subsydiarnemu A. K. uiszczonej
opłatę od kasacji.**

[J.J.]

Kazimierz Klugiewicz

Marek Pietruszyński

Eugeniusz Wildowicz

UZASADNIENIE

M.P. został oskarżony o to, że „w okresie od dnia 4 października 2018 r. do dnia 5 października 2018 r. w A. woj. [...], działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia rzeczy ruchomych w postaci różnego rodzaju wyposażenia z dziesięciu pokoi hostelu „L. ” o numerach [...] powodując straty w łącznej kwocie 49.800,00 zł na szkodę pokrzywdzonego A. K. ”, tj. o przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Sąd Rejonowy w Wadowicach, wyrokiem z dnia 23 stycznia 2024 r., sygn. akt II K 804/22, warunkowo umorzył na okres roku próby postępowanie karne wobec oskarżonego M. P. o czyn, polegający na tym, że „w dniach 4 i 5 października 2018 r. w A. woj. [...], dokonał zaboru w celu przywłaszczenia rzeczy ruchomych w postaci: 10 sztuk drzwi wejściowych, 4 sztuk drzwi wewnętrznych z zamkami, 10 sztuk drzwi łazienkowych, 10 sztuk baterii kuchennych, 10 sztuk armatury łazienkowej, 10 sztuk ceremiuszy splukujących toalety, 5 sztuk luster łazienkowych, 62 sztuk gniazdek kontaktów elektrycznych, 40 sztuk wyłączników elektrycznych, 5 sztuk gniazdz antenowych, 16 sztuk stalowych grzejników centralnego ogrzewania z zaworami, 10 sztuk mebli kuchennych, 4 sztuk zabudowy szaf, 10 sztuk zabudowy wieszaków, 10 sztuk firan i zasłon, 20 sztuk łóżek hotelowych z materacami, 10 sztuk kołder i poduszek, 20 sztuk pościeli, 20 sztuk ręczników, 12 sztuk krzeseł, 6 sztuk stolików, 4 sztuk obrusów, 8 sztuk dywanów, 1 sztuki wentylatora, 6 sztuk lamp nocnych, 10 sztuk mioteł z łopatką, 10 kompletów sztućców, szklanek, talerzy i tac, 2 sztuk lodówko-zamrażarek i 1 sztuki czajnika elektrycznego, powodując straty w nieustalonej wartości, przekraczającej kwotę 800 zł na szkodę A. K.”, tj. o występpek z art. 278 § 1 k.k.

W pkt 2 wyroku, na podstawie art. 46 § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zwrot pokrzywdzonemu zagarniętego mienia.

Sąd Okręgowy w Krakowie, po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez obrońcę oraz na niekorzyść przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego, wyrokiem z dnia 26 sierpnia 2024 r., sygn. akt IV Ka 791/24, zmienił wyrok Sądu I instancji ten sposób, że w pkt I uniewinnił M. P. „od zarzutu popełnienia

czynu opisanego aktem oskarżenia”, a w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok uchylił.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego wniósł kasację od wyroku Sądu odwoławczego, zaskarżając go w całości na niekorzyść M. P. i zarzucając:

„1. rażąco obrazę przepisów prawa materialnego, która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, poprzez błędną wykładnię art. 47 § 1 — 3 k.c. oraz art. 51 § 1 i 2 k.c., poprzez uznanie, że ruchomości demontowane i wynoszone z lokali znajdujących się na III i IV kondygnacji, które zostały wywiezione przez oskarżonego w dniu 5 października 2018 r. objęte listą wartości wyposażenia z dnia 26 listopada 2018 r. (k. 242-244) stanowiły części składowe lub przynależności nieruchomości, zatem dzieliły los prawny nieruchomości i nie mogły być przedmiotem odrębnych praw, a zatem oskarżony nabył także prawo współwłasności w tych rzeczach,

2. rażąco obrazę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 2 § 1 pkt 1 i § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., poprzez nieobiektywne dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, bez uwzględniania zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, w szczególności wyjaśnień oskarżonego M. P. , zeznań pokrzywdzonego A. K., zeznań świadka N. T., D. D., A. D., M. G., E. O., A. S., P. C., aktu notarialnego z dnia 23 lipca 2018 r. Repertorium A numer [...], dokumentów likwidacji środka trwałego i likwidacji wyposażenia, faktur VAT, protokołu zdawczo odbiorczego z dnia 28 września 2018 r. i z dnia 4 października 2018 r., listy wartości wyposażenia z dnia 26 listopada 2018 r., utrwalonych nagrań na pendrive i płycie DVD-R, protokołu przeszukania z dnia 22 listopada 2022 r. wraz ze spisem i opisem rzeczy, protokołu oględzin rzeczy z dnia 22 listopada 2021 r. wraz z załącznikiem, protokołu oddania rzeczy na przechowanie z dnia 22 listopada 2022 r. wraz z wykazem, we wzajemnej korelacji z pozostałym materiałem dowodowym - co w konsekwencji doprowadziło do wadliwej zmiany wyroku Sądu Rejonowego w Wadowicach II Wydział Karny z dnia 23 stycznia 2024 r. sygn. akt II K 804/22 poprzez uniewinnienie oskarżonego M. P. od popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 278 § 1 k.k. w zw. z 12 k.k.”

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego obrońca wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona kasacja skutkowałą wydaniem orzeczenia o charakterze kasatoryjnym. Wynikało to ze stwierdzenia przez Sąd Najwyższy z urzędu (art. 536 k.p.k.) wystąpienia na etapie postępowania przed Sądem drugiej instancji uchybienia stanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Ustalenie to prowadziło do konieczności uchylenia w całości zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia. W tej sytuacji oczywiste jest, że z uwagi na skutek wskazany w art. 439 § 1 *in principio* k.p.k. zbyteczne było odnoszenie się przez Sąd Najwyższy do zarzutów wskazanych w kasacji pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego (art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).

W sprawie bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wystąpiła z uwagi na fakt brania udziału w składzie Sądu odwoławczego sędziego Sądu Okręgowego w Krakowie X. Y., powołanego na ten urząd postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 października 2020 r., nr 1130.45.2020, na wniosek wadliwie ukonstytuowanej Krajowej Rady Sądownictwa, zawarty w uchwale z dnia 8 lipca 2020 r., nr 527/2020.

Dalsze rozważania rozpocząć trzeba od przypomnienia, że w uchwale trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020, stwierdzono, że: „Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność w składzie sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powołania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw

Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podtrzymuje wielokrotnie już wyrażany w orzecznictwie pogląd o zachowaniu mocy obowiązującej wskazanej wyżej uchwały, mającej moc zasady prawnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22; z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23 i z dnia 19 października 2023 r., I ZB 52/22).

Nie ma również wątpliwości, że w świetle powołanych wyżej orzeczeń Sądu Najwyższego, ale także rozstrzygnięć organów międzynarodowych (zob. wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce [skarga nr 43447/19]; z dnia 8 listopada 2021 r., Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce [skargi nr 49868/19 i 57511/19]; z dnia 3 lutego 2022 r., Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce [skarga nr 1469/20]; z dnia 15 marca 2022 r. [Wielka Izba], Grzęda przeciwko Polsce [skarga 43572/18]; z dnia 23 listopada 2023 r., Wałęsa przeciwko Polsce [skarga nr 50849/21]; wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, Komisja Europejska przeciwko Polsce), Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana ustawą o zmianie KRS z 2017 r. nie jest organem niezależnym od władzy ustawodawczej i wykonawczej – czyli tym, o którym mowa w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Konsekwencją dopuszczenia do funkcjonowania, w sferze obejmującej proces nominacyjny sędziego, organu powołanego w sposób sprzeczny z Konstytucją RP, jest odpadnięcie przyjmowanego dotąd powszechnie domniemania niezawisłości i bezstronności sędziego nominowanego na wniosek tego organu. Tym samym, jak stwierdzono w uzasadnieniu powołanej wyżej uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, nie istnieje już to domniemanie w stosunku do osób, które przystąpiły do konkursów sędziowskich po 17 stycznia 2018 r., a ustalenie czy konkretny sędzia, który uzyskał nominację w opisywanych warunkach, nie jest stronniczy, w sytuacji gdy przestała obowiązywać reguła jego

bezstronności, która była zasadą przed 2018 r., wymaga przeprowadzenia dowodu pozytywnego bezstronności, podczas gdy uprzednio trzeba było wykazać sytuację przeciwną – czyli brak bezstronności.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, w szczególności w powoływanej uchwale z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, jak i orzeczeniach organów międzynarodowych (a zwłaszcza w wyroku ETPCz z dnia 1 grudnia 2020 r. - skarga nr 26374/18), wypracowany został model trzystopniowego testu, pozwalającego na ustalenie czy wady w procesie nominacyjnym konkretnego sędziego prowadzą na gruncie krajowym do stwierdzenia nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a na gruncie konwencyjnym do uznania, że skład sądu z udziałem tak powołanego sędziego nie stanowi sądu „ustanowionego na mocy ustawy”, o którym mowa w art. 6 ust. 1 EKPC. Założenia testu bezstronności zostały przyjęte w uchwale trzech Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., a następnie uszczegółowione w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., odwołującej się do wskazań zawartych w wyroku ETPCz z dnia 1 grudnia 2020 r. (skarga nr 26374/18).

Test tego rodzaju Sąd Najwyższy przeprowadzał w stosunku do sędziego Sądu Okręgowego w Krakowie X. Y. już kilkakrotnie, każdorazowo z wynikiem negatywnym, przy czym decydujące znaczenie miała w tym względzie postawa tego sędziego wobec destrukcyjnych dla polskiego wymiaru sprawiedliwości zmian dokonywanych od roku 2017 r. przez ówczesną władzę ustawodawczą i wykonawczą (por. wyroki Sądu Najwyższego wydane w sprawach III KS 26/22, III KK 347/23, III KK 212/23 i III KK 177/24). Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę w pełni te wcześniej poczynione ustalenia aprobuje i podziela.

Już krótki przegląd kariery zawodowej sędziego X. Y., na podstawie dostępnych w domenie publicznej informacji oraz danych zgromadzonych na potrzeby wcześniej przeprowadzonych postępowań pozwala stwierdzić, że okoliczności, w jakich sędzia ten został powołany na kolejne stanowisko sędziowskie, oraz do pełnienia innych funkcji publicznych, mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezależności od czynników zewnętrznych składu sądu utworzonego z jego udziałem, w szczególności od bezpośrednich lub pośrednich wpływów określonego środowiska politycznego.

X. Y. został sędzią Sądu Rejonowego w 2009 r. Jego kariera zawodowa nabrała wyraźnego przyspieszenia po 2017 r. Od 2018 r. był wykładowcą w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. W tym samym roku poparł kandydaturę D. P. do składu Krajowej Rady Sądownictwa, wyłanianego w procedurze niezgodnej z art. 187 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W 2019 r. został powołany w skład Okręgowej Komisji Wyborczej w Krakowie, początkowo jako członek, a od 2023 r. jako Zastępca Przewodniczącego. W październiku 2020 r. otrzymał nominację do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Krakowie. Jednocześnie ówczesna Prezes Sądu Okręgowego – D. P. złożyła wniosek o powołanie go na stanowisko Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Krakowie i wkrótce, także w październiku 2020 r. – jeszcze jako sędzia delegowany (nominację odebrał 26 listopada 2020 r.) – objął tę funkcję. Już w marcu 2021 r. złożony został wniosek o delegowanie X. Y. do Sądu Apelacyjnego w Krakowie, w ramach której orzeka w tym Sądzie od 1 maja 2021 r. W 2021 r. udzielił kolejnego poparcia dla kandydata na członka Krajowej Rady Sądownictwa, mimo wcześniejszej krytyki takich działań wyrażonej przez Stowarzyszenie Sędziów [...]. Doprowadziło to do wykluczenia go z grona członków tego Stowarzyszenia. W tym samym roku, w marcu, powołany został do składu Komisji Egzaminacyjnej podczas egzaminów adwokackich jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości, wcześniej był także członkiem komisji przeprowadzającej egzamin komorniczy (vide: zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z: 30 stycznia 2020 r., M.P. poz. 50; 30 marca 2020 r., M.P. poz. 94; 31 marca 2021 r., M.P. poz. 87; 14 marca 2022 r., M.P. poz. 84). Jego związki z ówczesnym Ministerstwem Sprawiedliwości oraz Krajową Radą Sądownictwa (do której osobiście poparł kilka kandydatur, tj. I. B., K. M., D. P., P. S. i E. Ł.), a przede wszystkim akceptacja bezprawnych działań związanych z tzw. reformami sądownictwa były zatem oczywiste.

Nie można uznać, iż sąd jest niezależny i bezstronny, gdy członek jego składu zawdzięcza swoją pozycję w strukturach wymiaru sprawiedliwości bliskim, bezkrytycznym relacjom z władzą wykonawczą czy ustawodawczą. Wobec tego, że każdy obserwator wymiaru sprawiedliwości może dostrzec, iż ścieżka awansu zawodowego sędziego zależna jest od zbieżności jego postępowania z

oczekiwaniami ówczesnej władzy, nie jest dopuszczalne jednoczesne uznanie, że w innej sferze aktywności, w tym orzekaniu, te zbieżności zupełnie znikają.

Wobec potrzeby naprawienia zaistniałych nieprawidłowości, związanych z postępowaniem nominacyjnym sędziego X. Y. na szczeblu krajowym, co mógł uczynić wyłącznie Sąd Najwyższy w ramach postępowania kasacyjnego, konieczne było uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania. Tylko bowiem takie rozstrzygnięcie zapewni stronom dostęp do bezstronnego i niezawisłego sądu, a jednocześnie uchroni Państwo Polskie przed konsekwencjami, w tym finansowymi, które może ponieść w wypadku wniesienia w niniejszej sprawie skargi do ETPCz z zarzutem naruszenia prawa do rzetelnego procesu, a więc rozpoznania sprawy przez sąd niespełniający standardu sądu niezawisłego i bezstronnego „ustanowiony ustawą” (art. 6 ust. 1 EKPC).

Procedując powtórnie, Sąd Okręgowy w Krakowie rozpozna sprawę w składzie nierodzącym wątpliwości co do jego niezależności, niezawisłości i bezstronności, a więc spełniającym wymóg „sądu ustanowionego ustawą”.

Kierując się powyższymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku, przy czym o zwrocie opłaty od kasacji zgodnie z art. 527 § 4 k.p.k.

[J.J.]

[r.g.]

Kazimierz Klugiewicz

Marek Pietruszyński

Eugeniusz Wildowicz